

LIAUDIES BALSAS

ANTROJI DALIS

SECOND PART

Nr. 22

Penktadienis, Lapkričių (November) 17, 1972, Toronto, Ontario

M E T A I XXXXI

Liaudies Balso trijulė, J. Yla, K. Kilikevičius, Z. Janauskas, pasirengę piauštyti jubliejinį keiką jubliejiniame Liaudies Balso parengime Toronte.

SVEIKINIMAI IŠ TARYBŲ LIETUVOS

Su Sukaktuvėmis

Mieli Bičiuliai!

Liaudies Balso sukaktis — šventė ne tik jums, leidžiantiems laikraštį, rašantiems jam, palaikantiems jį. Kanados pažangiųjų lietuvių spausdintam žodžiui pelnytai priklauso garbinga vieta visoje mūsų žurnalistikoje. Liaudies Balso pirmtakas Darbininkų Žodis buvo kuklus išorė, nedažnas svečias, bet koks mielas ir reikalingas svečias. Juk jis pasirodė 1932 metais, labai sunkiu darbininkams imigrantams laikotarpiu. Jis ne vien informavo darbo žmones, bet ir būrė juos kovon prieš išnaudojimą, mokė juos klasinio požiūrio į įvykius Kanadoje ir visame pasaulyje. Šias tradicijas puikiai tęsė ir tęsia Liaudies Balsas.

Mes niekad neužmiršime, kad laikraštis visais laikais stengėsi teisingai informuoti savo skaitytojus apie įvykius Tarybų Lietuvoje, duoti atkirtį jos priešų prasimanyms. Neužmiršime ir to, kad pagrindiniai laikraščio talkininkai buvo ir yra žmonės, besistengiantys visada ir visokeriopai padėti savo tėvynei. Tad su bendra mūsų švente, mieli bičiuliai, su Liaudies Balso keturiasdešimtosios metų metinėmis!

Antanas Sniečkus
Vilnius.

MIELI KOLEGOS!

Pažangaus Kanados lietuvių laikraščio "Liaudies balsas" 40 metų istorija — graži ir giliai prasminga. Nuo pat pirmųjų savo gyvavimo metų laikraštis stėjo darbi-

ninkiškosios emigracijos puse, kovojo už jos reikalus.

"Liaudies Balsas" buvo ir liko meilės tėvų žemei ugdytojas. Jis mūsų išėivijos švietėjas, teikiantis daug žinių pačiais įvairiausiais gyvenimo klausimais.

Iš "Liaudies balso" mes, gyvenantys Lietuvoje, sužinojome apie Kanados lietuvių gyvenimą, jų visuomeninę ir kultūrinę veiklą, iš jo puslapių pasiekia žinios apie mūsų dorų išėivijos šventes, rūpesčius ir džiaugsmus. "Liaudies balsas" daug medžiagos spausdina iš Tarybų Lietuvos gyvenimo. Tai vienintelis teisingas Kanados žinių tiekėjas iš Tarybų Lietuvos padangės.

"Liaudies balso" keturiasdešimtmečio proga sveikiname visus šio laikraščio redaktorių, leidėjų, bendradarbius, vadininkus ir tariame:

Dar ilgai gyvuok, darbininkiškas žodi, nešk šviesą ir tiesą mūsų broliams Kanadoje!

"Gimtojo krašto" redakcija

Mieli draugai!

Sveikiname Jūsų laikraštį, jo leidėjus, redaktorių, rėmėjus su garbinga 40-čio sukaktimi.

Yra laikraščių, kurie išėina dažniau už Jūsų "Liaudies balsą", yra laikraščių, kurių didesnis plotas ir geresnis popierius, yra leidinių, kurie gražiau iliustruoti, — tačiau ne visa tai nulemia laikraščio svarbą ir reikšmę.

Gražiai ir vaisingai tęsiantis "Darbininkų žodžio" tra-

dicijas, "Liaudies balsas" visada gina darbo klasės reikalus, pasakoja tiesą darbo žmonėms tiek apie įvykius pačioje Kanadoje, tiek apie gyvenimą Tarybų Lietuvoje.

Jūsų laikraščio gyvybingumą, jo reikalingumą žmonėms įrodė rūstūs laiko bei kitoki išmėginimai.

To paties pasišventimo darbo žmonių reikalams, tos pat išvermės linkiu Jums, mieli draugai, ir ateityje.

Leokadija Diržinskaitė
Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotoja, Lietuvos TSR Užsienio reikalų ministrė.
Vilnius.

Sveikinam L. Balsą

Mieli Liaudies Balso bendradarbiai!

Nuoširdžiai sveikiname jus laikraščio 40-čio proga ir linkime jums ir visiems laikraščio rėmėjams kūrybinės sėkmės ir neišsenkančios energijos.

Lietuvos Telegramų Agentūros Vita žurnalistai

"Liaudies balsas" Redakcijai

Sveikiname "Liaudies balso" leidėjus ir skaitytojus su laikraščio 40-osios metinėmis.

Būdamas proletarinio internacionalizmo ir tautų draugystės principų skleidėjas, "Liaudies balsas" atidžiai stebėjo ir rėmė Lietuvos darbo žmonių kovą už nacionalinį ir socialinį išlaisvinimą.

Jo puslapiuose atsispindėjo ir atsispindi lietuvių išėivijos gyvenimas, Tarybų Lietuvos socializmo ir komunizmo statybų užmojai bei darbai.

Džiugu, kad šiandien "Liaudies balsas" taip pat aistringai, kaip ir visada, kovoja už demokratiją, taiką, už laisvę darbo žmonėms, duodamas atkirtį gimtojo krašto šmeižikams.

Linkime Jums, mieli bičiuliai, geros sveikatos, kūrybinės sėkmės ir toliau skambėti liaudies balsu.

Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos Prezidiumas

Brangūs Draugai,

Nuoširdžiausius sveikinimus siunčiu Jums — laikraščio leidėjams — ir visiems pažangiems Kanadoje gyvenantiems tautiečiams, prisidedantiems prie "Liaudies balso" išleidimo.

Kaip žinote, su Jumis mus

Dalis dalyvių jubliejiniame Liaudies Balso bankete Toronte spalio 28 dieną. Viso buvo apie 200 žmonių, įskaitant darbininkus ir darbininkes.

Sveikiname su Sukaktuvėmis

Gerbiame Liaudies Balso leidėjai ir skaitytojai. Sveikinam jus visus ir visas su Liaudies Balso 40 metų sukaktuvėmis ir linkim jums visiems sulaukti daug metų. Su sveikinimais siunčiam nors mažą piniginę paramą.

John Stanley \$50.
M. V. Vilkauskai \$10.
N. Sareikia, V. Smalstis, A. J. Stukai — po \$5.
F. Kalenta, A. Stanavičius — po \$2.

H. Salunas, K. Balsienė, V. Lapata — po \$1.
V. Vilkauskas
St. Petersburg, Fla.

ROCHESTER, N. Y.

Sveikinam Liaudies Balsą su 40 metų sukaktuvėmis, su pasveikinimu siunčiam \$10 ir linkim, kad Liaudies Balsas dar ilgai pasėkmingai gyvuotų.

P. ir O. Malinauskai

SU JUBILIEJUM

Gerbiame Liaudies Balso lidėjai ir darbuotojai. Sveikiname jus visus su gražia keturiasdešimties metų sukaktimi ir linkime daug ir sėkmingų metų.

Nellie ir Paul Ventai
Jamaica, N. Y.

"Liaudies balso" redaktoriui draugui Jonui Ylai

Sveikinu Jus, brangus drauge, ir visus redakcijos bendradarbius su garbingu keturiasdešimtmečio jubiliejumi.

Dirbdami sunkiomis sąlygomis, Jūs parodėte nepaprastai daug valios ir ryžto, kovodami už Kanados pažangiųjų lietuvių susitelkimą.

Su kiekvienu laikraščio numeriu Jūs duodate smarkų atkirtį reakcinėms jėgoms ir su meile pasakojat apie naujus Tarybų Lietuvos laimėjimus.

Linkiu asmeniškai Jums ir visam kolektyvui geros sveikatos ir sėkmės kilniame darbe.

Jūsų laikraščio skaitytojas ir bičiulis

Leonas Kiauleikis
Vilnius.

Viso geriausio brangūs Draugai!

Jūsų —
L. Valbasys - K. Sūnus

Žygis Dėl Liaudies Balso

K. Kilikevičius

Spalio mėnuo, 1935 m. Tada gyvendamas Montreale gaunu laišką iš Liaudies Balso leidėjų, kad tolimesniam laikraščio išleidimui yra būtinas reikalas kaip nors įsigyti raidžių rinkimui mašina, linotipas. Visi Liaudies Balso draugai ir draugės leidžiamės į veikimą sukėlimui \$2,000 dėl užpirkimo vartoto linotipo. Sukelti tokią sumą, kada Kanados visiškai nubiedinti darbininkai pajėgūs aukoti tik po 5-10 centų ir rečiau galima gauti 25 centų auka, tai sukėlimui \$2,000 reikia didelio būrio žmonių. Gi lietuvių tada Kanadoje buvo priskaitoma apie penki ar šeši tūkstančiai. Aišku, ne visi jie pritarė darbininkiško laikraščio

J. Astylienė, viena iš uoliausių Liaudies Balso patriotų Hamiltone, kiekvienai metais surenkanti daug paramos, atnaujinanti prenumeratas.

leidimui. Čia reikėjo ir gauti didelę talką ir paramą iš JAV draugų. Prie to reikėjo stambesnių pinigų ir iš Kanadoje gyvenančių lietuvių, dar vis kur nors dirbančių. Mūsų akys nukrypo į Sudburį, Ont., kur visais gaisrais ėjo kasimas ir gaminimas nikelio dėl Japonijos, Vokietijos ir Italijos fašistinių karo mašinų. Ten kasyklose ir apie šimtas ar daugiau lietuvių buvo gavę darbus, su vidutiniais uždarbiais.

Po susitarimo su torontiečiais ir sudburiečiais man teko uždavinys nuvykti į Sudburį Liaudies Balso linotipą užpirkimo reikalui parinkti aukų.

Vėsy ūkanotą spalio mėnesio vėlyvą vakarą pasiekiu Montreale priemiestį Ville St. Pierre. Čia didelė prekinė traukinių stotis. Apie vidurnaktį pasiekiu už stoties lauką, per kurį turi išeiti prekinis traukinys link Sudburio. Pagaliau atidunda traukinys. Nakties tamsos priedangoje pagyvėja krūmokšniais apaugus pagelžkelė. Vienas po kito pribėga ir įsikimba į jau gana smarkiai bėgančius prekinis vagonus. Aš kaž kaip nedrąsus. Dar tik pirmas man toks žygis, kuomet draugai jau atlikę po keliolika ar kelias-

dešimts prekiniais traukiniais kelionių ir savo patyrimus ne kartą man pasakojo. Puoluosi ir aš prie jau smarkiau už mane bėgančio vagono. Tamsoj nepavyksta įsikibti ir lieku traukinio "nuspiautas". Greitai atsigavęs puolu prie kito vagono. Pavyksta ir kaip bematant aš jau ant viršaus vagono. Čia susitinku ir daugiau tokių keliauninkų kaip ir aš. Tarp jų ir bedarbių keliaujančių į Sudburį, į nikelio kasyklas.

Ant viršaus vagono nepatogu keliauti, tad leidžiamės ieškoti patogumų. Už keleto vagonų pasiekiu aliejaus ar chemikalų vagoną. Jo pakraščiais savotiški suolai. Čia patogiau. Užvėja ir atsisešti galima. Kol "susitvarkiau" kelionei tai ir Ottawą pasiekiu.

Draugai patarė, kad reikia vengti įvažiuoti į stotį, o aš pakol prisiruošiau nušokimui, atsidūriau vidury stoties. Traukiniui sustojus nesėdėsi. Reikia rūpintis tolimesne kelione — susirasti traukinį link Sudburio. Tik sujudėjus išgirdau užpakalį atokiai nuo manęs šauksmą "Sustok!" Mintys sako: stovėdamas Sudburio nepasieksi. Tamsos priedangoj pasileidžiu bėgti nuo šaukiančio sustoti policininko. Pralendu apačia kelių vagonų. Stabteliu ir girdžiu, kad mane vėjęs jau susikibo su kitu tokiu kaip aš keliauninku. Naudodamasis ta proga ir stoties darbininko patar-

tas įsilipu į atvirą vagoną artipilnio prilipto susmulkinčių anglių. Kiek įsikasęs guliu į jas, kad policija nepastebėtų. Jose gulėdamas ir North Bay pasiekiu. Vėl vakaras. Aš vis laikausi savo guolyje. North Bay stotis garsi su tokiais keliauninkais kaip aš. Čia policija areštuoja, kratas daro, atiminėja, jeigu kas turi dar koki centą, ir meta į kalėjimą, bet daugiausia, tai vaiko iš stoties. Alkanai bedarbiai laukuose susikuria ugnis, ką sučiupę kepa ar verda ir vėl toliau keliauja ieškoti darbo. Aš šiuo tarpu laimingas. Guliu ir klausausi policijos ir vaikomų keiksmų. Tik be maisto ir vandens po daugiau paros troškulys ir alkis pradeda reikštis. O anglių dulkės iš baltaveidžio juodaveidį iš manęs padarė.

Apie vidurnaktį sujuda mano vagonas. Vėl iškeliaujame dabar jau link gretimoms Sudburiai, Ceapral Stoties.

Šiame kelionės ruožė vėl susitikau su daugiau keliauninkų. Sutariame ieškoti patogesnių vietų. Pagaliau surandame tuščią vaisių vežimo vagoną. Kaip bematant čia susieiname keliolika. Bet vos tik pradėjus susėsti, ir džiaugtis surasta pastogė, kaip mainantis kryptį traukinys susiūbavo mūsų vagoną ir trinkt užsidarė mūsų vagono durys, užsirakindamos išlaukinėje pusėje. Visi nejaukiai nusiteikėm. Tuoj

A. Plečkaitis, vajininkas, rėmėjas Albertoje. Savo laiku jis buvo išrinktas apylinkės valdybos viršaičiu.

prasidėjo pasakojimai įvykių, kaip ten ir ten radę negyvų tokių keliauninkų užsirakintų vagonuose.

Dejavimais ir bauginančiais pasakojimais problemos neišspręsimė. Pagaliau surandame vagono palubėje palei stogą siaurą atidaromą langelį. Per jį išlįsti ant vagono stogo, tai pasak daugelio, tik akrobatas galėtų. Po diskusijų, svarstymų, pagaliau, sutariame, kad aš turėsiu bandyti būti tuo akrobatu. Aš tam negalėjau priešintis, nes iš visų ten esančių tik aš savo ūgiu ir svoriu galėjau šiaip-taip išlysti per tą langelį. Prasideda bandymai. Galvą šiaip taip iškišu, bet kūnas su nors kiek drabužių ant jo, jokiū būdu netelpa. Nusirendamos išlaukinėje pusėje. Visi ir prasideda operacija.

Delegatai ir delegatės antro Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos suvažiavimui, vykusio 1935 metais birželio 23 dieną, Toronte. Išskas delegatas iš Jungtinių Amerikos Valstijų. Virš dešimties šioj nuotraukoj matomų jau mirę.

Du iš st...
no kūn...
lubėj, o...
lauko p...
randu a...
kias tai...
iskibes...
ma ant...
esantie...
vo užd...
koju, l...
vėl įsit...
lais pat...
go ir n...
atkabim...
ris ir...
rį savo...

Paryd...
Čia bei...
mui vie...
netikėt...
ja. Kad...
šiau pa...
vo. Ein...
Sutinka...
ninkai...
pildyta...
į polic...
pas. A...
dės p...
vietą a...
Sudbur...

Sudb...
nuošir...
tik va...
bet, sv...
buvo g...
pareng...
Liaudi...
suauke...
kimo \$...

Už d...
ti i M...
draug...
tuo j...
Montr...
iš jo...
\$20 ke...
ims m...
nė jų...
juos, l...
Liaudi...
nas a...
centas...
raščių...
hionel...
man k...

TAUTŲ ŠEIMOJE

Du iš stipresniųjų laiko mano kūną ištiestą vagono palubėj, o aš su išsigavusiomis lauko pusėje rankomis susirandū ant vagono stogo kokias tai briaunas, už kurių įsikibęs grumiuosi už patekiamą ant vagono stogo. Viduj esantieji ryžtingai pildo savo uždavinį, laiko mane užkojų, kad nelaimėję galėtų vėl išitraukti. Vargais negalais patenku ant vagono stogo ir nuo jo prie durų, kur atkabiniu užsislendusias duris ir "išlaisvinu" visą būrį savo bendrakeleivių.

Paryčių pasiekiu Ceapral. Čia beieškodamas apsisistojimui vietas ar ką užvalgyti netikėtai susitikau su policija. Kadangi aš pirma paprasčiau patarimo, tai neareštavo. Einu į nurodytą vietą. Sutinkantieji toki pat keliauninkai perspėja, kad jau užpildyta, jau daugiau netelpa į policijos daboklines patalpas. Aš ne ten ėjau. Susiradęs poilsui ir užvalgymui vietą ant rytojaus pasiekiu Sudburį.

Sudburyj mūsų draugai nuoširdžiai mane priėmė. Ne tik vaišino, svetingi buvo, bet, svarbiausia, rūpestingai buvo priruošę Suomų salėje parengimą, kur atsakydami į Liaudies Balso atsišaukimą suaukojo dėl linotipo užpirkimo \$305.

Už dienos kitos reikia grįžti į Montrealą. Mūsų gerieji draugai nelinek, kad aš vėl tuo pačiu būdu grįžčiau į Montrealą, kaip atvažiavau iš jo. Jie net suaukojo virš \$20 kelionei. Bet kur tau priims mano jaunatviška sąmonė jų pasiūlymą. Įtikinėjau juos, kad šį žygį dariau dėl Liaudies Balso, tai kiekvienas aukotas tam reikalui centas turi ir atitekti laikraščiu ir net jų suaukoti kelionei pinigai. (Jų suaukoti man kelionpinigiai vėliau per

montrealiečių parengimą buvo priduoti Liaudies Balsui.)

Įtikinęs draugas, kad jau esu patyręs keliauninkas, vėl vėlai vakare su draugų patarimu pasiekiu Sudbury Junction stotį ir ten tamsos priedangoj užsikibau ir pasislėpiu tarp vagonų. Laukiu kol traukinys pradės keliotę link Ceapral. Bet mano nustebimui, toliau stovėjęs traukinys nudunda link Ceapral, o aš liekuosi. Vidurnaktis. Grįžti į Sudburį nesinori. Ir pasileidau ton kryptin, kur nudundėjo traukinys. Po keturių valandų apie ketvirtą valandą ryto geležinkelio baigiau 14 ar 15 mylių kelionę iki Ceapralo. Ši kelionės tarpą, per akmenuotus laukus, mišką, druzgynus ir akmenyje iškaltais laimais, pajvairino kokių tai žvėrelių staugėjimais ir pirmas žiemos sniegas ir pūga.

Ceaprale laimingai pavyko pasigauti traukinį ir vėl iki Ottawos jį nepaleidau. Iš kart keliavau ant viršaus vagono, paskui buvome įsitaisę tuščiam vagonė, o nuo North Bay iki Ottawos įsitaisėme atvirame vagonė. Žančiame metalo laužą dėl siuntos į Japoniją. Šiame vagonė susirinkome 18 keliauninkų. Keliauninkai daugiausia jaunuoliai pabėgę iš tals laikais žinomų valdžios įsteigtų vergų kempijų, kur, pasak mano gero draugo, ten buvusio, aptarimo: "Gyvenu fabrike, kur Kanada gamina bomus. Iš čia gyvenančio žmogaus išrauja iniciatyvą, darbštumą. Paliėkam netikusiu, tik laukiančiu gauti mėnesinį mokestį \$5 už ten atliekamą ar neatliekamą darbą".

Šis kelionės tarpas buvo nenuobodus. Daugiausia praleidome laiką diskusuodami apie tų laikų padėtį ir apie tą dieną, spalio 14 d., įvykusių federaliųjų rinkimų, kurių rezultate buvo išstumta Kanados valdžios konservatų reakcinė valdžia su R. B. Benettu ir išrinkti liberalai su MacKenzie King.

Pasiekiant Ottawą visi išsiskirstė, kad nulėtėjus traukinio bėgimui galėtume nušokti nuo jo. Čia aš vėl susitikau su neprityrimo rezultatu. Perilgai laukiau sulėtėjimo ir ko tik nenušokau nuo per tiltą einančio traukinio į upę. Prieš pat tiltą nušokau ir kūliais nusiritau nuo aukšto sudaužytų akmenuų pylimo per šlaitą gerokai apsibrozdėdamas. Bet ir čia viskas laimingai pasibaigė. Bendrakeleiviai pribuvo man pagalbon, o aš vėliau susiradęs pasislėptų porą dolerių kelionpinigių suruošiau jiem "pokylį", kurį ir dabar laikau kaip įdomiausiu mano kada nors ruoštu pokyliu. Tada už kelis dolerius krautuvėje turėjau progos nusipirkti ir pavaišinti 18 alkanų bendrakeleivių, iš kurių vėliau mes trys apėję aplink stotį pasigavome traukinį ir ant vieno vagono nugaros šaltoką naktį laimingai pasiekėm Montrealą.

Kiekvienas šeimnininkas metų gale surokoja, ką nuveikęs, kiek naudos turėjęs.

Tokia gražia šeimninikiška tradicija Tarybų Sąjungoje tapo ne tik kasmet suvesti nuveiktų darbų rezultatus, pasidžiaugti laimėjimais, pasižūrėti, kas ir kodėl liko nepadaryta, kitiems metams darbus numatyti, bet ir prieš

mūsų valstybės šventes ir jubiliejus.

O šiais metais daugiatautė tarybinė šalis svenčia gražų jubiliejų — penkiasdešimtmetį nuo Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos įkūrimo.

Penkiasdešimt metų. Ir daug, ir mažai. Solidus amžius atskiro žmogaus gyvenime, tačiau nedidelis laiko tarpas visuomenės, valstybės, o ypač socialinės-politinės formacijos istorijoje.

Valstybės gyvenime penkiasdešimt metų — tai jaunystė. Tačiau ir per tuos neilgus jaunystės metus galima daug padaryti, jeigu tie metai nugalėti protingai, sumaniai. O kad gyventa ir dirbta sumaniai, protingai, kad padaryta daug, be galo daug, pamatai sulyginęs tai, kas yra, su tuo, kas buvo.

Ką gi atsinešė tarybinės respublikos, 1922 m. gruodžio 31 d. nutarusios bendromis jėgomis gintis nuo priešų, bendromis jėgomis dirbti, kurti naują gyvenimą?

Nedaug ką, labai nedaug. Ir ką jos galėjo atsinešti, jeigu carizmo viešpatavimo metais Rusijos pakraščiuose klestėjo skurdas ir tamsa, jeigu ten beveik nebuvo pramonės, nebuvo mokyklų, o valstiečiai žemę dirbo primitiviausiu būdu, už duonos kąsnį liedami sūrų prakaitą. O ir tai, kas buvo, sunaikino pirmasis pasaulinis karas, intervencija, pilietinis karas, atamanų ir kitokių plėšikų gaujos. Tačiau tarybinės tautos atsinešė neįkainojamą lobį — didžiulį entuziazmą, norą dirbti ir gyventi naujai, būti savo gyvenimo, savo laimės šeimnininkais.

Ir kaip jos galėjo atsinešti, jeigu carizmo viešpatavimo metais Rusijos pakraščiuose klestėjo skurdas ir tamsa, jeigu ten beveik nebuvo pramonės, nebuvo mokyklų, o valstiečiai žemę dirbo primitiviausiu būdu, už duonos kąsnį liedami sūrų prakaitą. O ir tai, kas buvo, sunaikino pirmasis pasaulinis karas, intervencija, pilietinis karas, atamanų ir kitokių plėšikų gaujos. Tačiau tarybinės tautos atsinešė neįkainojamą lobį — didžiulį entuziazmą, norą dirbti ir gyventi naujai, būti savo gyvenimo, savo laimės šeimnininkais.

1922 metais. Tarybų Sąjungoje pagaminta pramonės produkcija sudarė tik vieną procentą pasaulinės produkcijos. Reikėjo milžiniškų pastangų, kad savo jėgomis, savo resursais, be niekieno pagalbos būtų galima išbristi iš šio atsilikimo. O štai 1972 metais Tarybų Sąjunga gamina 20 procentų, t. y. penktąją dalį visos pasaulinės pramonės produkcijos. Kai kuriose tarybinėse respublikose pramonė buvo pradėta vystyti faktiškai tik tarybiniais metais. Štai, pavyzdžiui, Totortijos Autoaminės Tarybų Socialistinės Respublikos pramonės produkcijos gamybos apimtį per penkiasdešimtmetį padidėjo beveik tūkstantį kartų.

Žinoma, pramonės ar žemės ūkio produkcijos gamybos padidėjimas nenusako didžiulio šuolio, kurį per savo gyvavimo metus padarė Tarybų Sąjunga.

Tarybų Sąjungos Komunistų partija ir Tarybų valstybė visada didelį dėmesį skyrė gyventojų materialinio ir kultūrinio lygio kėlimui. Čia vėl galima pateikti bent porą skaičių, kurie akivaiz-

daug ką, labai nedaug. Ir kaip jos galėjo atsinešti, jeigu carizmo viešpatavimo metais Rusijos pakraščiuose klestėjo skurdas ir tamsa, jeigu ten beveik nebuvo pramonės, nebuvo mokyklų, o valstiečiai žemę dirbo primitiviausiu būdu, už duonos kąsnį liedami sūrų prakaitą. O ir tai, kas buvo, sunaikino pirmasis pasaulinis karas, intervencija, pilietinis karas, atamanų ir kitokių plėšikų gaujos. Tačiau tarybinės tautos atsinešė neįkainojamą lobį — didžiulį entuziazmą, norą dirbti ir gyventi naujai, būti savo gyvenimo, savo laimės šeimnininkais.

1922 metais. Tarybų Sąjungoje pagaminta pramonės produkcija sudarė tik vieną procentą pasaulinės produkcijos. Reikėjo milžiniškų pastangų, kad savo jėgomis, savo resursais, be niekieno pagalbos būtų galima išbristi iš šio atsilikimo. O štai 1972 metais Tarybų Sąjunga gamina 20 procentų, t. y. penktąją dalį visos pasaulinės pramonės produkcijos. Kai kuriose tarybinėse respublikose pramonė buvo pradėta vystyti faktiškai tik tarybiniais metais. Štai, pavyzdžiui, Totortijos Autoaminės Tarybų Socialistinės Respublikos pramonės produkcijos gamybos apimtį per penkiasdešimtmetį padidėjo beveik tūkstantį kartų.

Žinoma, pramonės ar žemės ūkio produkcijos gamybos padidėjimas nenusako didžiulio šuolio, kurį per savo gyvavimo metus padarė Tarybų Sąjunga.

Tarybų Sąjungos Komunistų partija ir Tarybų valstybė visada didelį dėmesį skyrė gyventojų materialinio ir kultūrinio lygio kėlimui. Čia vėl galima pateikti bent porą skaičių, kurie akivaiz-

daug ką, labai nedaug. Ir kaip jos galėjo atsinešti, jeigu carizmo viešpatavimo metais Rusijos pakraščiuose klestėjo skurdas ir tamsa, jeigu ten beveik nebuvo pramonės, nebuvo mokyklų, o valstiečiai žemę dirbo primitiviausiu būdu, už duonos kąsnį liedami sūrų prakaitą. O ir tai, kas buvo, sunaikino pirmasis pasaulinis karas, intervencija, pilietinis karas, atamanų ir kitokių plėšikų gaujos. Tačiau tarybinės tautos atsinešė neįkainojamą lobį — didžiulį entuziazmą, norą dirbti ir gyventi naujai, būti savo gyvenimo, savo laimės šeimnininkais.

1922 metais. Tarybų Sąjungoje pagaminta pramonės produkcija sudarė tik vieną procentą pasaulinės produkcijos. Reikėjo milžiniškų pastangų, kad savo jėgomis, savo resursais, be niekieno pagalbos būtų galima išbristi iš šio atsilikimo. O štai 1972 metais Tarybų Sąjunga gamina 20 procentų, t. y. penktąją dalį visos pasaulinės pramonės produkcijos. Kai kuriose tarybinėse respublikose pramonė buvo pradėta vystyti faktiškai tik tarybiniais metais. Štai, pavyzdžiui, Totortijos Autoaminės Tarybų Socialistinės Respublikos pramonės produkcijos gamybos apimtį per penkiasdešimtmetį padidėjo beveik tūkstantį kartų.

Žinoma, pramonės ar žemės ūkio produkcijos gamybos padidėjimas nenusako didžiulio šuolio, kurį per savo gyvavimo metus padarė Tarybų Sąjunga.

A. Morkis, torontietis, jau prašokęs 85 metus, labai daug nudirbęs lietuvių organizacijose, vienas iš mūsų laikraščio steigėjų.

J. Valaitis, torontietis, didelis LB patriotas, rėmėjas, daug pasidarbavęs kaip vadininkas per eilę metų.

Toronto Lietuvių Moterų Choras, daug gražaus kultūrinio darbo atlikęs laike savo gyvavimo.

(Nukelta ant 15 pusl.)

vajininkas, je. Savo laiktas apylinšaičiu.

ojimai įvyten radę neuninkų užsiuose.

r bauginanais problene. Pagaliauono palubėje atidaromą dįsti ant vasasak dauges galėtų. Po tų metų, pagam, kad aš tuoūti tuo akn negalėjau iš visų ten savo ūgiu ir šiaip-taip išelį. PrasidėGalvą šiaip t kūnas su nžių ant jo, pa. Nusirenšnius, drabu-ia operacija.

runkoj mato-

Laikraštis Gimė Sunkiais Laikais

Nei nepasijunti, kaip gyvenimas bėga. Prieš 40 metų buvo ir jėgų dirbti, ir visuomeniniame veikime dalyvauti, dirbti dėl žmonijos gerovės. Prisimenu tuos sunkius nedarbo laikus. Kova ėjo už duoną ir druską, už darbus darbininkams. Bennetto valdžia, vieton darbo ar duonos, sukiojo į kalėjimus darbininkų vadus. O kai jie buvo išlaisvinti, 20,000 sutiko didelėmis ovacijomis Maple Leaf Gardens.

Tais sunkiais laikais gimė ir lietuvių laikraštis Darbininkų Žodis. Keturi draugai, suėję į stubą, Jonas Yla, Vladas Strazevičius, A. Morikis ir Ledas, apkalbėjo Kanados lietuvių padėti, jų išsiškaidymą po visą Kanadą, trukdymą amerikiečių pažangiai spaudai ateiti į Kanadą (mažai kas gaudavo Laisvę ir Vilnį). V. Strazevičius sakė, kad jeigu lenkai, turėdami mažesnę jėgą organizuotų žmonių, gali išleisti laikraštį, tai kodėl mes negalime.

Ši idėja pasklido plačiau, buvo sušauktas platokas progresyvių susirinkimas ir tame susirinkime buvo nutarta leisti laikraštį ir buvo išrinktas redaktorius. Demokratišku būdu buvo išrinktas vardas ir redaktorius.

Iš kur gauti finansų? Pradžiai buvo suaukota po \$3. Buvo nutarta daryti atsišaukimą į visus Kanados lietuvius. O draugas S. Andriuskevičius pasižadėjo padaryti rankinį presą. Taip tai ir prasidėjo mūsų laikraštis.

Pradžia buvo sunki, lietuvių, nedarbo prispausti, bet aukojo, kas 5 centus, kas 10 ar 15. Ir tie centai davė pradžią laikraščiui.

Greitai laikraštis stiprėjo, įsigijo linotipą. O priešų svajonės žlugo.

Lai gyvuoja mūsų laikraštis dar daug metų!

Vienas iš Dalyvių S. M.

Velionis A. Petronis, buvęs vienu iš geriausių Liaudies Balso budavotojų Kanadoje.

"Lietuvos Liaudžiai Ginti" komitetas, išrinktas pirma me Kanados Lietuvių Kongrese, įvykusiame 1936 metais Montreale. Sėdi (iš kairės): P. Kisieliene (Matulaitytė), M. M. Mašnickas (išdinin-kas), O. Vilkaitienė. Stovi (iš kairės): K. Kilikevičius, P. Šuplevičius, Z. Janauskas (pirmininkas), J. Lesevičius (sekretorius).

Vakarų Kanadoje Pradžioje Šio Šimtmečio

J. Broga

Kada pirmieji lietuviai pradėjo atvykti į Kanadą, gal vargiai kam pasiseks sužinoti. Apklausinėjant atvykusiųjų jaunąją kartą, anūkus ar proanūkus, gal galima būtų tikslesnių žinių gauti, bet aš neturėjau tam progos. Čia paduodamos žinios yra mano paties patirtos arba draugų pasakotos.

1926-1928 metais gal daugiausia lietuvių emigravo į Kanadą. 1928 metais mane ir daugelį kitų lietuvių, sulyg pasižadėjimo dirbti vienus metus prie žemės ūkio, nuvežė į Albertos provinciją. Mūs traukinyje važiuovome keletas desėtkų lietuvių. Vienus išleido Manitobos provincijoje, kitus Saskačevanos provincijoje, tik keliolika mūs nuvežė į Albertą. Kiek tokių traukinių su emigrantais buvo, neteko sužinoti.

Vasaros žemės ūkio darbams pasibaigus, dauguma lietuvių emigrantų išvažinėjo į miestus. Aš irgi nuvažiuavau į Edmontoną žiemavoti 1928-29 metus. Šią žiemą čia buvo jau nemažai lietuvių, gal apie 400. Čia ir teko susitikti ir išsikalbėti su senais Kanados lietuviams, gyvenančiais Edmontone — Grabausku ir Baltušiu. Jie Albertos provincijoje nuo 1900 metų. Ch. Baltušis papasakojo, kad pažinojęs, apart minimų, Survilą ir Zemeckį, atvykusius į Albertą dar prieš pirmąjį pasaulinį karą.

Mieste visi buvome be darbo. Kai kurie lietuviai turėjo užpirkę ar išnuomavę namus, o kambarius išnuomavę pavieniams. Taip ir gyvenom susikimšę po kelis ir net keliolika viename na-

J. Broga, buvęs Darbininkų Žodžio administratorius, daug bendradarbiavęs mūsų laikraštyje.

me. Darbo jokio nebuvo.

Užėjo 1930 metų krizis visoje Kanadoje, darbai visai sumažėjo. Pavasarį beveik visi išvažinėjo, kas į miškus, kas ant gelžkelių dirbti, o daugiausia — į farmas. Kiti pirkosi "homstedus" iš valdžios. Žemės plotas iš 160 akrų kainavo \$10.00. Tik keletas desėtkų lietuvių pasiliko Edmontone. Kai kurie gavo darbus gyvulių skerdyklose, kiti lentpiūvė, dar kiti prie gelžkelio. Kai kurie iš jų ir dabar tebegyvena Edmontone.

Ne tik lietuviai, bet ir ukrainai, lenkai, vokiečiai eidavom prie miesto įstaigų reikalauti pavalgyti bei pastogės pernaktoti. Įstaigų viršininkai grasindavo mus deportacija į tas šalis, iš kur atvažiuovom, bet, niekam to nebijant, taip ir nedeportavom.

Leduc, St. Paul, Smokey Lake, Peace River apylinkėse nemažai lietuvių įsikūrė žemės ūkyje bei gyvulininkystėje.

Nedaug tuo laiku lietuvių buvo British Columbijoj. Gal tik keletas už kalnų, Vancouvertje, keletas Albertos pasienyje, prie gelžkelio darbų ar miškuose.

Saskachewanos provincijoje taip pat tais laikais mažai lietuvių buvo. Bet Manitobos provincijoje buvo daugiau, negu Albertos provincijoje. Winnipegečiai apie tai gali geriau žinoti. Man neteko gyventi Manitobos provincijoje.

Apie tuometinį lietuvių organizacinį veikimą gal šiek tiek šviesos suteiks keletas ištraukų iš draugo J. Žebrausko laiško, rašyto 1929 metais:

"... Apie Medicine Hat lietuvių buvo gyvenama jau nuo 1900 metų... Man pribuvus į Medicine Hat, Alta., 1910 metais, ten radau apie 30 lietuvių... 1915 metais pradėjome tvirti Susivienijimą Lietuvių Kanadoje (pasašalpinę organizaciją). Iš karto sekėsi gerai, jau turėjom net 4 kuopas..."

"Iš visų organizacijų geriausia gyvavo Amerikos Lietuvių Darbininkų Literatūros Draugijos 67 kuopa. Ją mes sutvėrėm 1915 metais. 1920 metais, išvažiuodamas, dar palikau. Rodos dar ir dabar bent keli pavieniai nariai užsimoka... Iš apie 25 ten gyvenančių lietuvių mes turėjome 17 narių".

Draugas K. Ruginis taip pat iš 1929 m. susirašinėjimo rašo:

"... 1919 metais Vakarų Kanadoje unijos buvo labai revoliucinės, ypatingai One Big Union... 1919 metais 13 dieną kovo Calgary, Albertos provincijoje, konferencija iš keturių provincijų, sutvėrė

One Big Union. Prieš tai, 1910 metais, gegužės 2 dieną, susiorganizavo Kanados Darbo Federacija... Be abejo, jūs anksčiau ar vėliau gal ir laikraštį leisite... Klausyk, drauge, jūs parašykite laišką Laisvės redakcijai ir prašykite šių Laisvės numerių: 93, 94, 165 iš 1920 metų. Ten yra mano paties parašyta 'Bruožai iš Kanados Lietuvių Gyvenimo'."

Būtų gerai, jei draugai, turinti daugiau žinių iš Kanados lietuvių gyvenimo, ypač krizės laikų, apie užsimušimą važinėjant freitais, lietuvių ir kitų streikierių, dirbusių kasyklose, policijos nužudymą, parašytų atsiminimus.

Fukui, Japonija. — Kilus gaisrui traukinyje, važiuojant tuneliu, 24 keleiviai žuvo, 170 nesurandama, o 323 buvo pritraškinti dūmais.

P. Bepirštis, torontietis, Ispanijos pilietinio karo vėteranas, gausiai remiantis LB finansiniais.

O. Vilkelienė, torontietė, uoli Liaudies Balso budavotoja, viena iš darbščiausių šeimininkių, rengiant įvairius parengimus.

E. Paberalienė (buvusi Raciėnė), labai daug nuveikusi Liaudies Balso paramai ryšium su metiniais jo piknikais.

Bendri Džiaugsmi, Bendri Rūpesčiai

Su pažangiaisiais Kanados lietuviais, jų gyvenimu, visuomenine ir kultūrine veikla arčiau susipažinti teko 1970 m. vasarą. Tarybų Lietuva šventė savo trisdešimtmetį. Vilniuje buvo surengta jubiliejinė dainų šventė. Ją matė kelios dešimtys užsienio lietuvių, atvykusių iš įvairių kraštų. Tarp jų buvo ir būrelis Kanados lietuvių. Tai — plačiai žinomi pažangaus judėjimo veikėjai Liudas ir Petrė Kisieliai, Povilas ir Margarita Daugėlos, Bonifacas ir Julija Jarmolinskai, Stasys ir Pranė Repšiai, Stepas Karvelis bei kiti.

Sveičiai daug pasakojo apie pažangias Kanados lietuvių organizacijas, jų veiklą, darbininkų "Liaudies balso" laikraštį. Teko išgirsti ir apie jų pačių gyvenimo kelius, ne tokius lengvus, greičiau sunkius ir skausmingus, kai vargas, persekiojimai daugelį panašaus likimo tautiečių vijo iš gimtinės į svetimus kraštus. O atsidūrus svetur — vėl tos pačios grumtynės dėl duonos kąsnio, dėl žmoniškesnio gyvenimo.

Visų naujųjų pažįstamų buvo bendras džiaugsmas — gimtąjį kraštą atrado neatpažįstamai pasikeitusį (kai kurie jau ne pirmą kartą lankėsi Tarybų Lietuvoje), kuria tik jo gyvenimo sritimi beapsidomėjo.

"Atjaunėjome gimtinę, — juokavo Bonifacas ir Julija Jarmolinskai. — Atrodo, sugrįžo jaunystės šypsena".

"Kur tik mes beėjome, kur bekeleivomė, visur jautėme savo tėvynainių dėmesį, matėme kaimuose ir miestuose statomus naujus namus, laukuose brandinamą javą ir puoselėjamus žaliuosius miškus.

"Tėvų žemėje tapome tvirtesni ir žvalesni — mus sušildė taurūs jausmai, atgavino garžius tėvynainių darbais".

Stasys Repšys, fermeris, Lietuvoje ypač domėjosi žemės ūkiu. Po viešnagės atsiųstuose išpūdžiuose rašė:

"Pasakysiu atvirai: Lietuvoje ūkininkaujama pagal paskutinius laiko reikalavimus. Žemės ūkis nuolat gerinamas. Todėl joks ekonominis pavojus jam negresia. Laukai išdirbti, derlius geras. Daug mašinų ūkiuose. Traktorininkai, mašinistai, suinteresuoti savo darbu, nes gauna gerą atlyginimą... Pakelėse kas keli kilometrai išaugo maži mūriniai miestukai. Tai vis kolūkių gyvenvietės..."

Pažįstamų būrį papildė grupė kanadiečių, kurių tarpe sutikau energingą Kanados lietuvių moterų veikėją, Toronto Lietuvių moterų klubo pirmininkę Adelę M.

Pauzientę, aktyvią "Liaudies balso" vartininkę Sofiją Pauzientę iš Londono, torontiečius Piterį ir Oną Pajuodžius bei daugelį kitų. Kupini pasididžiavimo jie kalbėjo apie pažangias organizacijas, jų veiklą, "Liaudies balso" laikraštį, sielojosi dėl jo išlaikymo. Kaip ir kiti, jie skubėjo pasidalinti išpūdžiais, kuriuos patyrė gimtojoje Lietuvoje, papasakoti tai, ką jie čia surado šviesaus ir džiaugsmingo. "Didžiuojosi gimta šalimi, — sakė Vaclovas Rimdeika iš Toroto (kilęs iš Kulvos, Trakų apylinkių), kartu išreikšdamas visos svečių grupės mintis.

Ne vieną kartą Tarybų Lietuvoje lankėsi Antanas ir Emma Eyrai (Antanas Byras yra išspausdinęs "Gimtajame krašte" gražių, prasmingų eilėraščių). Pasak jų, "rodos, gyveni Kanadoje, bet svajonės klaidžioja po gimtąjį kraštą. Ir kaipgi nesilgti tos šalies, kuri kaip pavasario žiedas, kiekvieną dieną kyla aukštyn, veši ir krauna nuostabių žiedus".

Prisimena 1971 m. vasarą susitikimai su jaunomis kanadietėmis Lidija Keršulyte, skaičiavimo mašinų programuotoja, ir Lilly Urbanavičiūte, prancūzų kalbos mokytoja, žinomų pažangių Kanados Elžbietos ir Juozo Urbanavičių (beje, kiek anksčiau taip pat viešėjusių Tarybų Lietuvoje) dukra. Montrealietės abi lankosi pažangiųjų susibūrimuose, padeda ruošti pietus. Su jomis Lietuvoje viešėjo ir senoji Kazė Keršulienė. Senoji pasakojo, jog dukra su drauge prikalbinusios ją vykti į Lietuvą. Jaunosios kanadietės ketinusios tik pasižvalgyti tėvų žemėje, o dabar, sakė jos, norinčios ilgesniam laikui atvykti ir plačiau susipažinti su Lietuvos kultūra, jos naujuoju gyvenimu.

Gyvena Kanadoje bičiulių, su kuriais neteko susitikti, pabendrauti. Su jais pažinti tenka palaikyti laiškais.

Turiningus, įdomius laiškus rašo Stasys Dagilis, Feliksas Valys, Algirdas Grinkus iš Vancouver, B. C., montrealietė Juzė Sarulienė ir kt. Juzė Sarulienė gimė ir užaugo Kanadoje. Išmoko, kaip ji rašo, tėvų kalbos. Todėl piktinasi naujųjų ateivių "bėda", kad jų vaikai jau nebemoka lietuviškai. Stasys Dagilis laiškuose džiaugiasi gimtojo krašto progresu.

"Niekomet nesitikėjau, jog mano gimtasis kraštas taip pasikeis, sukultūras, prilygdamas kitoms civilizuotioms valstybėms. O visa tai pasiekta tikrai Tarybų šalies tautų draugijoje", — rašo S. Dagilis.

Ir kitų tautiečių — K.

E. Laurusevičienė ir B. Jauskienė daug gražių duetų yra sudainavusios. Draugė Laurusevičienė taip gi pasižymėjo kaip gera Liaudies Balso vartininkė Montreale, o

vėliau Toronte. Draugė Jauskienė yra daug veikusi su jaunimu. Bendrai abi jos yra gražaus darbo atlikę choruose, scenos ir moterų veikloje.

Viešėjo Lietuvoje

Tarybų Lietuvos svečių sraute šią vasarą, kaip ir ankstesniais, nemažą dalį sudarė Kanados lietuviai.

— Apsilankė iš Kanados daugiau kaip 400 turistų, — pasakojo akininės bendrovės "Inturistas" Lietuvos skyriaus Vilniuje darbuotojai. — Atvyko dažniausiai grupės po 20-30 žmonių, būta ir pavienių. Po Lietuvą juos vedė įprastiniai maršrutai: Trakus, Druskininkus, Kauną. Plačiau supažindiname tiek su senuoju, tiek su naujuoju Vilniumi.

— Mūsų svečiais buvo, — tęsė pokalbį "Inturisto" darbuotojai, — įvairaus amžiaus, įvairių profesijų, įvairių pažiūrų tautiečiai. Visų tikslas bendras — pamatyti tėvų žemę, susitikti su gimtinėmis, artimaisiais...

Pamatyti tėvų žemę, susipažinti su jos šiandieniniu gyvenimu... Šią progą turėjo žinoma Kanadoje lietuviškų raštų audėja Liudvika Palubinskienė - Puodžiūnaitė (lankėsi ji ir anksčiau — 1970 m.), Antanas Rudinkas, R. Antanavičienė su dukra Betty-Jane iš Stroud

Pampalo, B. Kubilienės iš Hamiltono, Ont., J. Balchuno, Petrės Bendžaitienės iš LaSalle, Que., A. Rudėno iš Toronto, Albinos Maldeikienės iš Springford, Ont., ir daugumos tų, kurie rašo "Gimtajam kraštui" nuosirdžius laiškus — panašios mintys. Atkeliauja jie kupini meilės tėvų žemei, dėmesio jos progresui, jos žmonių džiaugsmams ir rūpesčiams. Ir dažnai, sklaidydamas bičiulių laiškus, susimąstai, kad tie džiaugsmi, tie rūpesčiai mums bendri, todėl tokie artimi ir savi.

Juozas Kuckailis "Gimtojo krašto" laikraščio skyriaus vedėjas.

Iš Atsiminimų

Senas Torontietis

Kai aš atvykau į Torontą 1929 metų žiemą, Toronte jau buvo nemažas lietuvių organizacijų veikimas. Buvo pašalpinės organizacijos, Lietuvių Literatūros Draugijos kuopa, Jaunimo Sąjunga. Buvo kalbama ir apie laikraščio leidimą. Tuoj ir mane prikalbino prisidėti prie laikraščio leidimo. Bet neilgai teko būti Toronte, teko išvykti ieškoti darbo. O kai grįžau, tai jau buvo kalbama, kad iš to laikraščio niekas neišeis. Taip ir buvo.

Tuoj pastebėjau, kad Toronte lietuviai dalijasi į kelias grupes savo pažiūromis. Tiesa, į parengimus ir piknikus lankėsi visi, nežiūrint kurios pakraipos organizaciją rengė, bet pokalbiuose vyko aštrios diskusijos.

Kuo toliau, tuo aiškiau rodėsi skirtumai. Kai mes, Jaunimo Sąjungos parengimų komisija pastatėm veiklą, kuriame mirštančiam darbininkui buvo paskambintas Internacionalas ant mandalinos, pasigirdo niurnėjimas iš socialistų ir tautininkų pusės.

Už kiek laiko, viename susirinkime, kilo karštos diskusijos, kai dauguma priėmė pasiūlymą paaukoti 15 dolerių gynimui suareštuotų bedarbių. Pasirodė, kad minėtų pakraipų nariai priešinosi todėl, kad suimtųjų tarpe buvo Tim Buck, komunistų lyderis. Jie buvo suimti per bedarbių demonstraciją, kad miesto autoritetai atkreiptų atydą į sunkią bedarbių padėtį.

Po to prasidėjo slaptas dešiniųjų mobilizavimas prieš kairesnius. Jie rašė narius ir senesnio amžiaus tautiečius. Tiesa, tikro jaunimo šioj organizacijoj kaip ir nebuvo. O kai viename susirinkime jie pasirodė vistiek didelę mažumą, supykę išėjo. Vėliau išėjusieji sutvėrė šviesos Draugiją, bet ilgai negyveno. Jaunimo Sąjunga vėliau likvidavosi, nariai perėjo į Lietuvių Literatūros Draugiją.

Po jų išėjimo užvirė didelė kova. Ir vieni rengė parengimus, ir kiti.

Toks trėnimas tarp kairiųjų ir dešiniųjų buvo ir Sūnų ir Dukterų Draugijoje. Vienu tarpu jis pasiekė tokio laipsnio, kad keli vadovai išmaršavo, šaukdami, kad paskui juos eitų ir kiti. Bet niekas paskui juos neskė.

Vyriausias kaltinimas kairesiems buvo tas, kad jie išnaudoja draugiją savo politiniams reikalams, kad jie sugriautų ją ir t. t. Gyvenimas, tačiau, parodė ką kitą. Ši draugija ir dabar gyvuoja, turi nuosavybę svetainę, turi pinigų. Niekas jokios politikos į jos reikalus nekiša.

Rečesterietis R. Barauskas, buvęs vienas iš geriausių Liaudies Balso budavotojų Rochesteryje, N. Y. Liūdna, kad jis nesulaukė šių suktuvių.

Braziliečiai Sveikina

Brangūs draugai Kanados lietuviai! Sveikiname Liaudies Balsą su 40-tomis metinėmis sukaktuvėmis, Liaudies Balso darbininkus, skaitytojus ir rėmėjus.

Jūsų laikraštis, mūsų nuomone, labai įdomus, jame randi aprašyta iš vietinio jūsų gyvenimo. Taip pat palaikot ryšius su tėvyne Tarybų Lietuva.

Mea Brazilijoje irgi skaitome Liaudies Balsą. Jis mums patinka ir turime keletą prenumeratorių, bet skaitytojų skaičius mažėja, kadangi negailestingoji mirtis skina senesnio amžiaus žmones, o jaunoji karta sunkiai lietuviškai skaito.

Jubiliejaus proga, mieli draugai, linkim daug sveikatos, ištvermės jūsų darbuose, ir kad gyvuotumėt ilgus metus, nešdami taikos ir šviesos švyturį.

Su draugiškais linkėjimais,

Brazilijos LDS Komitetas
Sao Paulo.

Sveikinimas iš Tolimo Krašto

Širdingai sveikinu Liaudies Balsą su 40 metų sukaktuvėmis. Per tuos visus metus daug kilnaus darbo atlikta kovoje prieš rasizmą, už darbininkų reikalus. Kada Hitleris užpuolė gimtinę, Liaudies Balsas šaukė visus padėti Lietuvos gynėjams. O kai išsiluosavo, visiems nešė linksmą žinią.

Sveikinu redakcinę kolegiją, rašytojus ir visus, nuo kurių priklauso tolimesnis laikraščio išėjimas.

Ta pačia proga sveikinu moteris, kurios įsijungė į kovą už lygias teises ir šviesesnį rytojų.

Lai gyvuoja Liaudies Bal-

Minint 40 Metų Sukaktį

Elena Juraitienė

Kai teisingu keliu pradėjai žygiuoti,
Tai tuoj pradėjo burtis apie tave draugai
Ir kilo jiems ūpas tau ranką paduoti,
Taip ir ligi šioliai budi kaip sargai.

O dėl to, kad už šviesesnį rytojų stovėjai,
Už skriaudžiamą liaudį, ir prieš jos vargus,
Ne vienam iš mūsų atskirti padėjai,
Kas yra draugas, ar kas prieš mūsų.

Ir dabar, kai pasauly liaudis už taiką kovoja,
Taip ir kovos toliau, kolei laimės.
Tai ir Liaudies Balsas su jais greta stoja,
Už tai ir linkiu jam kuo didžiausios sėkmės.

Tai lai gyvuoja mūs' L. Balsas
Ir neša mūs' liaudžiai teisingas žinias.
Arti ar toli, lai pasiekia jo garsas
Visose šalyse plačiausias minias.

40 Metų Veiklos Peržvalga

Jonas Vilkelis

Minint 40 metų Liaudies Balso sukaktį, neužtenka tik pasveikinti Liaudies Balsą ir palinkėti tolimesnės sėkmės jam ir veikėjams, kurie darbovisi per daug metų už laimingesnį žmonijos gyvenimą. Tie, kurie dar randasi gyvų tarpe, gali pasidžiaugti atsiekimais.

Man atvykus į Kanadą ne užilgo prasidėjo ekonominis krizis. Kur aš apsisitau, gyveno apie 30 vyrų ir visi buvo bedarbiai. Ir buvo sunku suprasti, iš ko paeina ši blygybė. Bet netrukus supratau. Mat jau tada į tą vietą ateidavo amerikiečių Laisvė. Ją visi skaitėme ir ieškojome atsakymo. Pamažu paaiškėjo, iš ko ta blygybė paeina, ir ką reikia daryti, kad savo būklę pagerinus.

Tuoj patyrėm, kad yra susiorganizavusi Lietuvių Literatūros Draugijos 137 ku-

pas ir visų draugystė.
Julija Gruodienė
Sao Paulo, Brazilija.

pa, kurion mielai stojo lietuviai. Draugija laikė susirinkimus su paskaitomis ir gvileno tų laikų padėtį. Kuopa taip greitai augo, kad reikėjo padalyti į dvi dalis. Taip atsirado 47 kuopa.

Situacijai einant blogyn, bedarbiai pradėjo organizuotis. Susiorganizavo ir lietuvių bedarbių skyrius.

Ir dirbantieji negalėjo atsilikti, nes ir jų padėtis nuolat blogėjo.

Aišku, tuoj iškilo klausimas ir savo spaudos. Laikraščio išleidimas tapo vienu iš svarbiausių reikalų. Be laikraščio buvo sunku išsiversti. Ir jis buvo įsteigtas. Ir šiandien mes su dideliu pasididžiavimu minime 40 metų sukaktį.

Skaudu tik tas, kad mes Montreale beveik nebeturime tų draugų, kurie pirmutiniai kūrė organizacijas, budavojo spaudą. Jie nesulaukė šios garbingos sukakties.

Bet tie, kurie dar esame gyvi, iškilmingai švenčiame

E. Juraitienė, montrealietė, daug pasidaravusi dėl LB kaip vartininkė ir rėmėja, o taip pat aktyviai veikusi saviveiklininkų tarpe.

šių sukaktį.

Su laikraščio pagalba, lietuviai pradėjo plačiau ištraukti į unijų veiklą. Susiorganizavo saviveiklos meno ratelis. Tuo laiku abi LLD kuopos turėjo išsinuomavę svetaines, tai buvo vietos įvairiai veiklai. Buvo vaidinimai, veikė Jaunimo choras. Vienu žodžiu, kultūrinė veikla irgi smarkiai vystėsi. Nebuvo laiko kabaretus lankyti.

Dar norisi prisiminti vieną ypatingą parengimą, kai buvo vedamas vaju linotipui dėl Liaudies Balso pirkti. Parengimas buvo neapsakomai skaitlingas. Buvę padarytas atsisaukimas ir suaukota keli šimtai dolerių. O tada buvo sunkūs laikai.

Ir šiandien, apvaikščiodami garbingą sukaktį, turime kartu prisiminti ir tuos draugus, kurie tiek daug pasiaukėjo, pasidaravo dėl spaudos ir bendro veikimo.

Be to, norisi dar nuoširdžiai pasveikinti ir palinkėti stiprios sveikatos mūsų neuilstantiems Liaudies Balso darbininkams, kad jie ir toliau tęstų šį kilnų darbą.

Washington. — AFL-CIO prezidentas George Meany noris nukirsti finansus didelėms valstijų federacijoms, kurios pasisakė už senatoriaus McGovern kandidatūrą į prezidentus.

S. K.

Ieškant Darbo ir Duonos

Alkanaisiais 1930-aisiais, likimo nublokštas į tolimą Vakarų Kanados miestą Edmontoną, išgyvenau 12 metų. Tuo laikotarpiu ir gimė Darbininkų žodis, o paskiau ir Liaudies Balsas.

Edmontone tuo laiku gyvavo Lietuvių Literatūros Draugijos kuopa ir pakrikęs Kanados Lietuvių Farmerių ir Darbininkų Susivienijimas. Pas keliolika draugų kilo mintis, kad reikia steigti pašalpinę draugiją. Suaukus susirinkimą, išrinkus valdybą, susirinkimas nutarė kreiptis į jau veikiančią Sūnų ir Dukterų Draugiją Toronte. Centras sutiko ir prisuntė čarterį ir konstitucijos knygetes ir kuopai davė 4-tą numerį. Bet santykiai tarp lietuvių organizacijų buvo nekoki. Tik išvykus iš Edmontono A. Frenzelium ir W. Karosui, abi organizacijos pradėjo glaudžiai veikti ir davė gerus rezultatus.

Edmontono lietuvių organizacijos gražiai darbavosi, kai 1934-35 metais buvo vedamas vaju sukelti \$2,000 dėl įsigijimo linotipo. Draugas J. Kuktaras ryžtingai darbavosi tame vajuje. Parengimuose buvo nepamainomos draugės U. Survilienė, A. Matukienė, O. Savickienė. Daug darbo įdėjo. Todėl 4-tas rajonas niekuomet neatsilikdavo kvotų išpildyme LB vajuose.

1940 metais, Tarybų Sąjungai pasirašius nepuolimo sutartį su Vokietija, nežinia kodėl policija puolė visas darbininkų organizacijas, neaplenkė nei lietuvių, lyg tartum mes būtume buvę kalti už tą sutartį. Buvo iškrestė Savickų, Murauskų namai. Bet nieko įkaltinančio nesudarė. Tokiu būdu lietuviai nenukentėjo, nors per kelis atvejus nekurie asmenys buvo klausinėjami ir nekurių asmenų ieškoma.

Ta reakcija, vistik pakenkė organizacijom. Daugelis nusigando. Vėliau, veiklesniems nukirsti finansus iš Edmonton, organizacijos susilpnėjo ir laikui bėgant nuostojo veikusios.

Montrealo lietuvių "Jaunimo" choras, veikia ilgus metus, lankysis Toronte ir kitur.

Montrealiečiai, tėvas ir sūnus, A. ir V. Kmieliauskai.

gausiai remiantys Liaudies Balsą.

Duonos

30-siais, li-
tolimą Va-
miestą Ed-
au 12 metų.
gimė Dar-
paskiau ir

o laiku gy-
Literatūros
ir pakrikęs
Farmerių
Susivieniji-
kā draugų
reikia steig-
gija. Sušau-
išrinkus
imas nutarė
kiančią Sū-
raugiją To-
utiko ir pri-
konstituci-
kuopai davė
et santykiai
organizacijų
išvykus iš
Frenzeliui ir
organizaci-
udžiai veikti
zultatus.

etuvų orga-
ai darbavosi,
ais buvo ve-
kelti \$2.000
otipo. Drau-
as ryžtingai
vajuje. Pa-
vo nepamai-
U. Survilienė,
Savickienė.
ėdavo. Todėl
iekuomet ne-
tų išpildyme

Tarybų Są-
uš nepuolimo
etija, nežinia
puolė visas
anizacijas, ne-
uvių, lyg tar-
ne buvę kalti
Buvo iškrėsti
auskų namai.
inancio nesu-
oūdu lietuviai
ors per kelis
e asmenys bu-
i ir nekurių
na.

vistik paken-
jom. Daugelis
ėliau, veikles-
ns išvykus iš
ganizacijos su-
kui bėgant nu-
s.

S. K.

iantys Liaudies

Liaudies Balsas ir Darbininkų Veikla

P. Šuplevičius

MONTREAL. — Švenčiant
Liaudies Balso 40 metų su-
kaktį, tenka prisiminti tuos
visus praėjusius metus, kas
vertė išleisti laikraštį.

Skurdus žmonių gyvenimi-
mas, fašistinis teroras Lietu-
voje, vertė lietuvius vyksti į
užjūrius ieškoti geresnio gy-
venimo. Daugelis atvyko į
Kanadą. Bet ir čia tuoj pa-
tyrė, kad niekas nelaukė su-
pyragais. O užėjus ekonomi-
niam kriziui 1930 metais,
dauguma atsidūrė bedarbių
eilėse. O reikia atsiminti, kad
tais laikais valdžia bedar-
biais visai nesirūpinė. O jei-
gu kuriuos sušalpė, tai tik
per religines organizacijas.
Kvebeko provincijoje visokia
pašalpa ėjo per kunigų ran-
kas. Tai buvo gera jiems
priemonė žmones palaikyti
religinėje vergovėje.

Francūzai, kad ir vietiniai,
turėdami dideles šeimas,
taipgi atsidūrė labai keblioj
padėty. O buvo tokių, net ir
kunigų tarpe, kurie aiškino,
kad ateiviai atėmė iš jų dar-
bus. Tad ateivių padėtis
Kvebeko provincijoje buvo
dar blogesnė, negu kitur.

Federalė valdžia su Ben-
netu priešakyje taipgi labai
žiauriai slopino bet kokį
žmonių pasijudinimą už bū-
vio pagerinimą. Estevane per
mažnerių streiką buvo už-
mušti keli streikieriai, jų
tarpe vienas lietuvis, Morkū-
nas. Kvebeke, kai įsigalėjo
Duplesio režimas, darbo
žmonių judėjimui buvo dar
sunkiau. Buvo priimtas taip
vadinamas Duplesio "spyo-
nos" įstatymas, kuris buvo
labai plačiai naudojamas į-
bauginimui salių savininkų,
kad neįuotomų salių darbi-
ninkams susirinkti. Jeigu tik
patirdavo, kad kurioj svetai-
nėj vyksta darbininkiška
veikla, tuoj ir uždarydavo
duris. Tik per kovą, per teis-
mus po 7 metų šis įstatymas
buvo panaikintas.

Nuo visų reakcionierių ne-
atsilikdavo ir mūsų parapi-
jos kunigas. Jis skųsdavo
progresyvių parengimus po-
licijai, kuri kartais uždary-
davo parengimus. Nebuvo iš-
imties ir mums lietuviams.

Man atvažiavus į Montre-
alą, čia jau veikė LLD 137
kuopa ir tik suorganizuota
Sūnų ir Dukterų Pašalpinė
Draugija. Jau daugelis skai-
tė Laisvę ir Vilnį. Nežiūrint
reakcijos, mūsų judėjimas
plėtėsi. Nebesutalpom vienoj
LLD kuopoj, buvo įsteigta
antra, 47 kuopa. Buvo suor-
ganizuotas Jaunimo choras,
stygų orkestras, taipgi dra-
mos mėgėjų rateliai. Ir mo-
terys neatsiliko. Pažangūs
Montrealo lietuviai bruzdėjo,
kaip bičių avilys.

Taip augo darbininkų ju-

dėjimas ne tik Montreale, bet
ir visoj Kanadoj.

Aišku, kilo mintys turėti
ir savo laikraštį, kuris pa-
dėtų organizaciniam lietuvių
judėjimui, jungdamas visos
Kanados lietuvius į vieną ju-
dėjimą. Taip tai ir atsirado
Darbininkų Žodis, o paskui
ir Liaudies Balsas.

Šiandien, minint 40 metų
sukaktį, galima pasakyti,
kad mūsų laikraštis suvai-
dino nepaprastai didelį vaid-
menį mūsų judėjime. Už tai
jis susilaukė ir paramos. O
rėmėjų buvo daug. Gaila,
kad daugelio nebėra gyvųjų
tarpe, jie negali pasidžiaug-
ti šiomis sukaktuvėmis, pa-
matyti, kad jų sunkus dar-
bas davė tokius puikius vai-
sius.

Bet mes, kurie dar esame
gyvi, galime pasididžiuoti,
kad mūsų laikraštis mums sa-
vo 40 metų sukaktį. Galime
pasidžiaugti, kad ta ilga ko-
va prieš fašizmą ir reakciją,
už demokratiją, už geresnį
gyvenimą buvo vaisinga.

Minėdami 40 metų sukak-
tį, atiduokime didžiausią pa-
garbą Liaudies Balso štabui.
Jie paaukojo visą savo ener-
giją Kanados lietuvių labui.
Taipgi neužmirškime ir tų,
kurių jau nėra gyvųjų tarpe.
Kad ne jų pastangos, laik-
raštis nebūtų galėjęs taip il-
gai eiti.

Baigdamas sveikinu visus
LB skaitytojus, rėmėjus ir
visus geros valios lietuvius,
linkėdamas geros sveikatos
ir energijos darbuotis už tai-
ką, progresą ir brolišką su-
gyvenimą.

Toronto. — Policija suėmė
4 amerikiečius ir 3 kanadie-
čius su \$2,500,000 vertės he-
roino.

J. Kevėža, vienas iš senes-
niųjų torontiečių (sekančiais
metais jam sukaks 85 me-
tai), visuomet užėmęs svar-
bias vietas lietuvių organiza-
cijose, taipgi vienas iš Dar-
bininkų Žodžio steigėjų. Jo
namuose įvyko susirinkimas,
kuriame buvo nutarta steig-
ti laikraštį.

Petras Kunchys, fortwil-
liamietis, nuolatinis Liaudies
Balso budavotojas lietuvių
tarpe, geras KLLD vietinės
kuopos raštininkas.

S. Karvelis, uolus Liaudies
Balso patriotas, lietuvių or-
ganizacijų budavotojas per
daugelį metų. Ir dabar jis
yra KLLD Torontō kuopos
sekretorius.

Nesijuokit

Kai akys netvarkoj?

"Net ir lietuviškėji ar es-
tiškėji dalykai tokiose sąly-
gose vietinei publikai atrodė
rusiški", rašo tulas K. M. Tė-
viškės Žiburiuose.

Petras Gavėnas matomas ju-
biliojiniame Liaudies Balso
bankete Toronte. Šalė jo sė-
di jo žmona. Petras paminėjo
šiam bankete savo 70 metų
amžiaus sukaktį ir paauko-
jo laikraščiui \$70. Tai nuola-
tinis Liaudies Balso vajinin-
kas ir rėmėjas.

Žinoma, jeigu tą publika
sudaro žiburiečiai, kurie tu
dalykų nematė ir negirdėjo.

Turėtų skaityti kasdien

"Bijoti reikia ne mirties,
bet gyvenimo neteisybėje;
nes skaudžiausia bus nu-
žengti mirusių buvėmėn su
sąžine, pilna nusikaltimų",
filosofuoja Tėviškės Žiburių
redaktorius, cituodamas Pla-
toną.

Kas ne kas, o TŽ redakto-
rius, tai tikrai turėtų išmok-
ti šį išsireiškimą atmintinai
savo naudai.

Visuomet reikia tept

"Torontiške investmentų
kompanija Fidinam (Onta-
rio) Ltd., padovanojo \$50-
000 Ontarijos Progresyvių
Konservatyvų Partijai praėjus-
iais metais beveik po mėne-
sio laiko po to, kai Ontari-
jos kabinetas užgyrė turto
sutartį tarp Fidinam ir Dar-
bininkų Kompensacijos Ta-
rybos", praneša Globe and
Mail laikraštis.

Reiškia, buvo patepta ir
gerai patepta.

Dr. Šaipokas

TAUTŲ ŠEIMOJE

(Atkelta nuo 11 pusl.)

Pavaldžių tarybinės san-
džiai padidino teigini-
darbo metais darbininkų
mėšos, namuose padidėjo
8,3 karto, o valgtiečių — net
12 kartų, prekių apyvarta,
palvėjus su 1928 m., padidė-
jo 13 kartų. Jeigu 1922 m.
viena gyvenimois suvartojo
per mėnesį vidutiniškai 11 kg
mėšos ir 4,1 kg cukraus, tai
dabar atitinkamai 81,4 kg
ir 33,5 kg.

Tačiau mūsų valstybės pa-
siektais laimėjimais mėšos ar
cukraus kilogramais, uždir-
bamais rubliais neišmatuosiu
(nors tai irgi labai svarbu).

Ir didžiuliai Tarybų Są-
jungos pasiekimai kultūros,
mokslo, švietimo, sveikatos
apsaugos, socialinio aprūpi-
nimo srityse (apie juos būtų
galima kalbėti labai daug)
yra tik dalis to milžiniško
laimėjimo, kurį galima pava-
dinti naujos, vieningos ir
broliškos tarybinių tautų
bendrijos sukūrimu.

Alfonas Zdanavičius

Sveikinu su Jubiliejum

Laikau už pareigą jus pa-
gelbėti, nors ne daug, bet vis
geriau, negu nieko. Siunčiu
jums \$15, sveikindamas su
jūsų laikraščio 40 metų su-
kaktuvėmis ir linkėdamas
daug sveikatos ir gerų pa-
sėkmių, jūsų darbuose.

Jus godojantis,

Antanas Orlen

Webster, N. Y.

Sveikinimas

Toronto Lietuvių Moterų
Klubas sveikiname Liaudies
Balso su 40 metų sukaktuvė-
mis ir linkime sėkmės toliau
tęsti tą kilnų darbą, kurį tę-
sė per 40 metų.

Su nuoširdžiausiais linkė-
jimais,

Klubo valdyba

Toronto Lietuvių Moterų Klubo aktyvas: Sėdi, iš de-
šinės į kairę: I. Rukienė, M. Ylienė (sekretorė), B. Ja-
Daugėlienė (įždininkė), M. nautskienė. Stovi: O. Strolie-
nė, A. Poškienė (fin. sekr.),
J. Kusienė ir A. Guobienė.

FADING PAGES

Kas Kam Rūpėjo

J. Yla

Kalbant apie laikraščius, negalime praėti neužsiminę, jog ir kiti darė bandymus. Tik jų bandymai greitai parodė, kad jų peršamos idėjos Kanados lietuviams nepriimtinos.

Kai K. Burė sužlugdė pirmus pažangiųjų Kanados lietuvių žygius išleisti laikraštį, susidorodamas su keliais šimtais dolerių ir dingdamas nežinia kur, tautininkai su socialistais buvo pradėję leisti Kanados lietuvių mimeografu spausdintą. Kadangi šis vyriausiu tikslu statėsi ne kovą už bedarbių ir darbo žmonių aplamai reikalus, o kovą prieš Tarybų Sąjungą, prieš pažangiuosius, tai po kelių numerių užvertė kojas aukštyn.

Neiškentė neišbandę savo jėgų ir atviri fašistai. Montreale jie buvo pradėję leisti šapirografu spausdintą laikraštuką vardu "Patriotas". Ir štai ką tas "patriotas" pirmam numeryje rašė:

"Patriotas yra fašistu investas laikraštis, mušimui be baimės ir be silpnumo komunizmo, kuris yra mirties pavojus dėl visos civilizacijos. Daugiau negu septyniolika metų pasikavojus organizacija, kuri save vadina Trečia Internacionale, turėdama sosta Maskvoje ir šoku po visą pasauli, padedama daugybės lobiu ir neatsigrūdama prieš joki tikslą, užsiėmė padaryti universaline revoliucija ir invest visur baimės ir kraujo valdžia, kuri in kelias nedėlias padarė plačias kapines iš nelaimingos Rusijos.

"Del geriau mušt šita piktybe, mes misliom, kad niekas nebus taip pasekminga, kaip pažint ji be jo ličynos, taigi in mūsų laikraštis mes daugiause duodame vietos informacijai. Mes seksime komunizmo pėda po pėda visur po jo klaidas, jo darbus ir jo manifestacijas po visa svieta."

Kalba netaisyta, kaip buvo parašyta Patriote.

Taigi, darė bandymus ir tikrieji fašistai. Bet jie greitai nustojo leidę savo lapelį.

Darbininkų Žodis, pirmam numery, kurs išėjo 1932 metų rugsėjo mėnesį, rašė įžanginiame straipsnyje "Žingsnis Pirmyn":

"Kuomet viso pasaulio kapitalizmas kaskart brenda vis į didesnį ekonominį krizį ir visą tą krizio našta verčia ant darbininkų pečių, tai darbininkai versta verčiami ieškoti priemonių atsilaikymui prieš užkraunamą skurdą našta. Darbininkų klasė priversta suglausti savo eiles, kad atsilaikius prieš bepradedancio smukti kapitalizmo šėlimą, kuris pasireiškia po visą kapitalistinį pa-

saulį algų kapojime, iš darbo atleidinėjime, bedarbių šeimynų iš namų mėtyme ir prie imperialistinių karų prisifengime, kurie vyriausiai planuojami Sovietų Sąjungos ir bendrai darbininkų klasės sutriuškinimui ir didesniai pavergimui. Darbininkai privalo organizuotis ir kovoti, kad apsigynus nuo bado, kuris jiems brukamas; kad užkirtus kelią naujam kraujo praliejimui."

"Štai, su šiuo Darbininkų Žodžio pirmu numeriu, darome didelį žingsnį pirmyn Kanados lietuvių darbininkų judėjime. Įsigyjame galingą ginklą", buvo ten pat rašoma, "kuris nors retai pasirodydamas gins darbininkų reikalus, skleis darbininkišką apšvietą kanadiečių lietuvių tarpe, kels juose klasinę sąmonę, suteiks žinių iš darbininkų gyvenimo, parodys kaip kapitalistai išnaudoja darbininkus; taipgi rodyt kaip pasiliuosuoti iš tos išnaudojimo vergijos".

Taigi, pažangiečių laikraščiu rūpėjo tuojautiniai darbo žmonių reikalai, kova prieš karą. Už tai jis ir susilaukė Kanados lietuvių pritarimo, kai tuo tarpu viršuj minėti greitai kojas užvertė.

Pažangūs lietuviai pasirinko teisingą kelią. Pastangos nenuėjo veltui. Už tai šiandien, minėdami 40 metų sukaktį, galime gerėtis visos žmonijos laimėjimais.

VISUR YRA VAGIŲ

Toronto. — Policija su pašto tarnautojais bando surasti išvogtas pinigines perlaidas sumoje \$150,000.

St. Gabriel bažnyčioje iš virtuvės kažkas išsinešė portfelį su \$900.

Birutė Ramoskaitė, ne kartą dainavusi Liaudies Balsu pareigimuose. Tai JAV lietuvių žymioji dainininkė.

Keistas Reiškiny

Yra patirta, kad katė ir šuo, visgi, gali būti draugais. Yra pastebėta atsitikimų, kad šuo ir katė žaidžia. Bet politikoj, atrodo, skirtingos partijos negali veikti viename parlamente, jeigu nėra vienos tvirtesnės už visas kitas.

Štai, Kanados balsuotojai išrinko į parlamentą 109 konservatus, 108 liberalus, 30 naujų demokratų, 15 kresditištų ir 2 neprigulmingus. Iš šono žiūrint, atrodo, kad tai labai gerai. Juk įvairios srovės gan atitinkamai atstovaujamos. Bet taip nėra. Dar balsavimams visai nepraėjus, pasigirdo dėjonės, kad šis parlamentas negalės ilgai gyvuoti. Supraskit, nėra partijos, kuri valdytų kraštą neatsizvelgdama į tai, ką kitos partijos sako.

Tai didžiausia buržuazinės demokratijos blogybė. Skirtingos partijos negali pasidalinti vienu loviu.

Tokiu būdu, nežiūrint kuri partija sudarys valdžią, ji nebus tikra, kad ji ilgai išsilaikys. Ji negalės nieko praversti, ko neužgirs kitos partijos.

Tokia situacija nebe pirmu sykiu. Kelis atvejus buvo taip, kad nei viena partija nesudarė daugumos. Buvę atsitikimų, kad toks parlamentas buvo labai vaisingas. 1925 metais, kuomet liberalai su Mackenzie King priešaky, išrinko tik 101, o konservatai 116, King nepasitraukė, o valdė kraštą, padedant 24 taip vadinamiems progresyviams. Šiuo tarpu liberalai galėtų panašiai padaryti, jeigu nauji demokratų juos palaikytų. Bet ar jie palaikys, tai dar klausimas.

Jeigu partijos negalėtų sugyventi, skelbtų greitai naujus rinkimus, tai visuomenės opinija apie jas labai pablogėtų.

Kalbant procentais, liberalai gavo 39 procentus visų balsavusių, o konservatai 35.

J. B.

Iš Prisiminimų

Kanadon atvykau 1928 m. Padirbėjęs vakaruose, rudėnį atvykau į Torontą. Lietuvių buvo jau apie tūkstantį. Veikė pašalpinės draugijos, Lietuvių Literatūros Draugijos kuopa, Jaunimo Sąjunga. Buvo ir maža parapijėlė.

Iš pradžių atrodė, kad didelių skirtumų pažūrose nebuvo, bet tuoj pasireiškė nemaži politiniai ginčai ir prasidėjo skaldymasis. Skilo Jaunimo Sąjunga. Išėjo tautininkai su socialistais ir išsinešė išdą.

Likusieji, palikę laisvi nuo trukdytojų, smarkiai pradėjo veikti. Buvo suorganizuotas Bangos choras, savitarpinio lavinimosi ratelis, atsirado dramos mėgėjų, poetų, korespondentų. Dramos mėgėjai pasidalinome net į dvi grupes. Aktyviai pasireiškė V. Raila, J. Linartas ir kiti. Net ir man teko vadovauti vienai grupei. Padovauti "Tadas Blinda".

Veikalų ir choro pažūrėti susirinkdavo daug žmonių. Priešai pyko ir net siuntė po-

Helen Degutienė, torontietė, puošusi lietuvių parengimus kaip solistė. Daug sykių ji dainavo ir Liaudies Balsu parengimuose.

Regina Palamar (Strazevičiūtė), daug sykių dainavusi lietuvių parengimuose kaip solistė. Nekartą dainavo ir Liaudies Balsu parengimuose.

liciją.

Nei vienas iš mūsų negavome jokio atlyginimo.

Išleidus laikraštį, organizacijų veikla dar daugiau sustiprėjo.

Linkiu Liaudies Balsui dar daug metų tęsti tiesos ir apšvietos darbą.

S. Repšys

Rodney, Ont.

Toronto lietuvių dramos mėgėjų ratelio nariai. Jų veikla neapsirubežiavo vien

tik Toronte. Darė išvykas į Hamilton, Ročesterį. Juozas Mingilas gal daugiausia vei-

kalų yra režisavęs ir geras aktorius. Taipgi yra daug veikė geri aktoriai J. Šinkū-

nas, F. Laurusevičius. Geri aktoriai J. Linarta, J. Valūnas, J. Račys, jau mirę.